

124

Vlyssis Aldrouandi

VS V S I N V A S I S, & alijs instrumentis.

PER A multò plura ex ære, quia vilioris sit pretij, quām ex argento fabricantur olim siebant pocula, pelues, lucernæ, candelabra, tripodes, abaci, labra, & alia vasa multorum generum, quæ in domicilijs, in coquina, & in balneis adhibebantur. Vasa autem ex ære, potissimum corynthio in tanto pretio fuerunt habita, ut sēpè argenti, nonnunquam auri estimationem excederent. His Cesar Augustus adeō est delectatus, ut testante Tranquillo, Corynthiacus fuerit appellatus: hac de causa retulit Plinius, quod velut Antiqui argento aurum confundebant, vt inde Electrum resularet, ita argento, & auro as addebant, ut vasa corynthiacas tantopere celebrata formarent. Ideō non est mirandum, si Iosephus de Antiquitate Iudaica scriptis mandauerit aliquod as auro melius fuisse: quandoquidem inter manus Dauidis as huius generis inuentum est, ex quo Salomon vas in templo fabricari curauit, quod Mare magnum appellabatur. Fuit ex ære amplissimus ille crater triginta amphorarum capax, quo Lacedæmonij Cræsum donarunt. Vasa illa, quæ Ciceroni authepsæ dicuntur, in quibus vel carnes frigidæ recaliefiebant, vel in eis crudæ facilius elixabantur, ex ære constructa fuisse multi opinantur. Quamobrem vasa domestica omnis generis fuisse ænea, & nunc etiam multis in locis esse cunctis arbitramur esse exploratissimum. In omnibus Ægyptiorum habitationibus tria valorum ænorum genera, scilicet Cyathus, Phyla, & Æthanion seruabantur. Pariter in hypocaustis tria ex ære fuerunt vasa, primum Caldarium, secundum Tepidarium, & tertium Frigidarium dicebatur, quæ tali ordine erant disposita, ut ex Tepidario in Caldarium, quantum aquæ calidæ exiisset, tantum de Frigidario in Tepidarium influeret, quām consuetudinem Martialis memorauit. Ænea etiam fuerunt labiles, quibus fontium aquæ excipiebantur. Ahenum erat vas ex ære conflatum, in quo Veteres aquam proportione calesfaciebant, vas amplissimum, in quo tintura purpurea parabatur. Hodie opifices ad sublimandam ardente aquam, vas æcum instar cucurbitæ, capacitas vulgaris dolij fabricant cū pileo pariter æneo, & naso flexuosa ambae quindecimi, vel viginti pedū, qui postea vase ligneo aqua frigida pleno excipitur.

Non desunt alia ferè innumera instrumenta, quæ ex ære formantur. Scriptis Isidorus, quod veteres ante ferrum inuentum, ære terram scindebant, unde fortassis dictum est arare, quasi ærare, quo circa ad rem cecinit Hesiodus hunc in modum.

Ære laborabant nondum uocentia ferrum

Secula.

Vomere etiam æneo Tusci in designandis, & condendis Vrbibus vñ sunt: veluti Carminius monimentis mandauit. Similiter Indi ærea habent instrumenta ad agriculturam atrinentia: immo ad tripudiandum, laminam æris rotundam, adhibent, quæ secundum variuum digitorum motum varios quoq; edit sonos. Hani ad inescandos pīees ex ære siebant, de quibus Ouidius sic canebat:

Qui semel est Iesus fallaci pīcis ab hamo,

Omnibus vñcavibis æra subesse putat.

Gnomon horologij verticalis umbra indagator æneus esse debet; quoniam ex alia materia paratus iniuria ventorum, aeris, & imbrum expositus corruptione facile vixeretur. Acus ex ære olim formabantur; propterea Ouidius in fastis acum ahena vocauit. Praeseppe Mardonij fuit æneum. Solus æneis calceorum vñsus est Empedocles, vt Laertius scriptum reliquit. Vegetius clavos æneos pro nauibus configendis ferreis anteponendos iudicauit: quoniam ferrei, tractu temporis, rubigine absumentur, cū æri sua ærugine vestiti in fluctibus perennant; qua de causa as pro hieroglyphico perpetuitatis usurpat: immo aliquod in longum tempus durans ære perennius esse pronunciamus. Hinc nonnulli, inquit Cardanus, ad carnem diutius seruandam, æreū clavum ipsi infingunt, nam vis sulphuris illam siccando, à purreidine vindicat. Similiter quando plantæ vermis laborant, codem Cardano auctore, clavo æno purgantur, nam æris amarore plantæ à vermis defenduntur. Lucernæ, & ipsorum spiræ ex hoc metallo conflabantur, iuxta illud,

Pen-

